

Sygn. akt I NO 192/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski (przewodniczący)

SSN Jacek Widło

SSN Grzegorz Żmij (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania W. Ż.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nr (...)/2019 z dnia 21 listopada 2019 r. w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na jedno czterech stanowisk sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej, ogłoszone w Monitorze Polskim z 2018 r., poz. 831,

z udziałem D. P.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 2 czerwca 2020 r.

1. uchyla zaskarżoną uchwałę w punkcie 1 w całości oraz w punkcie 2 w części, co do W. Ż. i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Krajowej Radzie Sądownictwa;

2. znosi wzajemnie koszty postępowania w sprawie.

UZASADNIENIE

Krajowa Rada Sądownictwa (dalej: KRS, Rada) uchwałą nr (...)/2019 z dnia 21 listopada 2019 r. w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do

pełnienia urzędu na jedno z czterech stanowisk sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej ogłoszone w Monitorze Polskim z 2018 r., poz. 831, na podstawie art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. 2019, poz. 84 ze zm.) przedstawiła Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosek o powołanie D. P. do pełnienia urzędu na jedno z czterech stanowisk sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej (pkt 1) oraz nie przedstawiła Prezydentowi RP wniosku o powołanie L. B., K. G., A. I., D. J., K. J., P. J., M. J., P. S., K. W. oraz W. Ż. do pełnienia urzędu na cztery stanowiska sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej (pkt 2).

W uzasadnieniu zaskarżonej uchwały wskazano, że na cztery wolne stanowiska sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej, ogłoszone w Monitorze Polskim z 2018 r. pod poz. 831, zgłosiło się łącznie 11 kandydatów, w tym: D. P. oraz W. Ż. - sędziowie Sądu Okręgowego w K. W. związku z cofnięciem zgłoszenia M. G., KRS uchwałą nr (...)/2019 z dnia 5 listopada 2019 r. umorzyła postępowanie wszczęte w sprawie z jego zgłoszenia.

Dalej wskazano w uzasadnieniu, że w toku procedury konkursowej Przewodniczący Rady wyznaczył zespół, zawiadomił Ministra Sprawiedliwości o jego powołaniu oraz o sprawach indywidualnych przekazanych zespołowi w celu przygotowania ich do rozpatrzenia na posiedzeniu Rady. Nadto Rada zaprosiła uczestników postępowania do osobistego stawiennictwa na posiedzeniu zespołu członków KRS. Na posiedzeniu w dniu 28 sierpnia 2019 r. zespół przeprowadził rozmowy z zaproszonymi kandydatami. Po przeprowadzonych rozmowach z kandydatami, zespół odbył naradę i uznał, że materiały są wystarczające do zajęcia stanowiska w sprawie. Podczas głosowania członkowie zespołu, na D. P. oddali 2 głosy „za”, przy braku głosów „przeciw” i 1 głosie „wstrzymującym się”, zaś na W. Ż. nie oddali głosów „za” ani „przeciw”, przy 3 głosach „wstrzymujących się” oraz na K. W. oddali 3 głosy „za”, przy braku głosów „przeciw” i „wstrzymujących się”. W wyniku głosowania zespół przyjął stanowisko o rekomendowaniu Radzie na cztery wolne stanowiska sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej D. P. i K. W. Wniosek taki uzasadniony miał być treścią załączonej dokumentacji, informacjami dotyczącymi posiadanego przez kandydatów doświadczenia zawodowego i życiowego, opiniami o ich pracy, a także wynikiem wysłuchania przez zespół.

Zespół, jak wskazano w uzasadnieniu, kierował się przy tym dyspozycją art. 35 ustawy o KRS. W ocenie zespołu rekomendowani kandydaci posiadają wieloletnie doświadczenie w pracy związanej ze stosowaniem prawa oraz legitymują się wyróżniającą wiedzą prawniczą. D. P. posiada ponad dwudziestoletnie doświadczenie w pracy na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego oraz sędziego Sądu Okręgowego. Swoją wiedzę rozwijał również pisząc artykuły naukowe oraz w ramach pracy w Ministerstwie Sprawiedliwości w Departamencie Legislacyjnym, a także Departamencie Kadr i Organizacji Sądów Powszechnych i Wojskowych, którego od ponad 2 lat jest Dyrektorem. Zespół podkreślił w swym stanowisku także fakt, że kandydat, zajmując merytorycznie wymagające stanowisko, z powodzeniem zarządza zespołem ponad 70 osób. K. W. łączy pracę w zawodzie radcy prawnego z pracą naukową. Posiada stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych i jest autorytetem w dziedzinie prawa cywilnego. Jego wiedza naukowa znajduje bezpośrednie przełożenie na praktyczne stosowanie przepisów prawa, bowiem jest autorem szeregu glos do wyroków Sądu Najwyższego, monografii prawniczych i artykułów w literaturze fachowej. Ponadto, podczas rozmowy z zespołem, kandydaci potwierdzili, że wyróżniają się wysokim poziomem wiedzy prawniczej i posiadają kwalifikacje zawodowe, predestynujące ich do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego.

Podjmując uchwałę Krajowa Rada Sądownictwa zważyła, że wszyscy kandydaci biorący udział w konkursie spełniają wymagania ustawowe określone w art. 30 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. 2019, poz. 825). Wysoki poziom wiedzy prawniczej D. P., wymagany przez art. 30 § 1 pkt 6 ustawy o Sądzie Najwyższym, znajduje odzwierciedlenie w 28-letnim stażu zawodowym na stanowisku orzeczniczym w sądach różnych szczebli, autorstwie artykułów naukowych opartych na praktyce orzeczniczej, a także pracy w Ministerstwie Sprawiedliwości, gdzie kandydat zarządzał 70-osobowym zespołem przy istotnych projektach z punktu widzenia interesu wymiaru sprawiedliwości. D. P. jako jedyny z kandydatów, ubiegających się o wolne stanowiska sędziego w Izbie Cywilnej Sądu Najwyższego, łączy kilkudziesięcioletnią praktykę orzeczniczą z rozwojem naukowym przez publikacje artykułów naukowych, realizowanie skomplikowanych przedsięwzięć racjonalizatorskich, które mają usprawnić

funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości. Kandydat posiada także bogate doświadczenie w zarządzaniu swoją pracą oraz podległych pracowników. Dokonując oceny kandydatów Rada kierowała się także kryteriami wymienionymi w art. 35 ust. 2 ustawy o KRS, m.in.: doświadczeniem zawodowym kandydatów, w tym doświadczeniem w stosowaniu przepisów prawa, dorobkiem naukowym, opiniami przełożonych, rekomendacjami, a także publikacjami. KRS podzielając w części stanowisko zespołu, uznała, że Prezydentowi RP zostanie przedstawiony wniosek o powołanie D. P. do pełnienia urzędu na jedno z czterech stanowisk sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej.

W uzasadnieniu podjętej uchwały, dokonując charakterystyki poszczególnych kandydatów wskazano, że D. P. urodził się 29 lutego 1964 r. w S. W 1989 r. ukończył wyższe studia prawnicze na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu (...) w K. z oceną dobrą, uzyskując tytuł magistra. Po odbyciu aplikacji sądowej w okręgu Sądu Wojewódzkiego w K., złożył w 1991 r. egzamin sędziowski z wynikiem ogólnym dobrym. Decyzją Ministra Sprawiedliwości został mianowany z dniem 1 grudnia 1991 r. asesorem sądowym i powierzono mu pełnienie czynności sędziowskich w Sądzie Rejonowym w G. w VII Wydziale Gospodarczym. Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 8 lipca 1993 r. został powołany do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w G.. Na własny wniosek z dniem 1 października 1994 r. został przeniesiony na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w K., gdzie orzekał w V Wydziale Gospodarczym. Od 1 listopada 2004 r. był delegowany do pełnienia obowiązków sędziego w Sądzie Okręgowym w K. w IX Wydziale Gospodarczym. Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 8 stycznia 2008 r. kandydat został powołany do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w K. Od 1 lutego 2016 r. jest delegowany do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości. Od 1 lutego 2016 r. do 28 marca 2017 r. kandydatowi powierzono obowiązki w Departamencie Legislacyjnym. Od 29 marca 2017 r. do chwili obecnej pełni obowiązki dyrektora w Departamencie Kadr i Organizacji Sądów Powszechnych i Wojskowych. Kandydat podnosi kwalifikacje zawodowe przez udział w szkoleniach. D. P. jest także autorem 10 artykułów naukowych. Z dołączonej opinii Ministra Sprawiedliwości wynika, że kandydat w okresie pełnienia obowiązków w Departamencie

Legislacyjnym prezentował wnikliwe i wszechstronne spojrzenie na zagadnienia prawne oraz wykazywał się doświadczeniem orzecznictwem w sprawach z zakresu prawa gospodarczego i cywilnego. Przygotowywane pisma, propozycje legislacyjne oraz inne wykonywane czynności cechował wysoki poziom merytoryczny. D. P. brał aktywny udział w pracach nad powstaniem oraz wprowadzeniem do sądów systemu losowego przydziału spraw (SLPS) w sądach powszechnych. Z uwagi na interdyscyplinarny charakter powyższego zagadnienia, nadzór oraz koordynowanie prac związanych z wprowadzeniem systemu wymagało posiadania wyspecjalizowanej wiedzy z matematyki, informatyki, w kontekście połączenia ich z rozwiązaniami prawnymi dotyczącymi mechanizmu przydziału spraw. W tym zakresie kandydat wykazał się wiedzą z pogranicza wielu dziedzin technicznych w połączeniu z wiedzą na temat organizacji zróżnicowanych struktur sądowych, regulacji procesowych obowiązujących w poszczególnych pionach orzecznictwem oraz wiedzą praktyczną w odniesieniu do działalności wydziałów w sądach. W trakcie wykonywania zadań dyrektora Departamentu Kadr i Organizacji Sądów Powszechnych i Wojskowych kandydat dał się poznać jako osoba kompetentna, obowiązkowa, sumienna, a przy tym bezkonfliktowa, odpowiedzialna i systematyczna. Kandydat znakomicie organizuje pracę własną oraz podległych mu pracowników. Powierzone zadania wykonuje terminowo, wykazując się zaangażowaniem, profesjonalizmem oraz wysokim poziomem kultury osobistej. Decyzje podejmowane przez opiniowanego są przemyślane i uargumentowane. D. P. prezentuje wysoki poziom wiedzy prawniczej. Powyższe cechy podobnie jak postawa etyczno-moralna sprawiają, że cieszy się autorytetem i uznaniem w środowisku sędziowsko-urzędniczym. Ponadto do zgłoszenia kandydata załączono opinię G. M. - Przewodniczącego IX Wydziału Gospodarczego Sądu Okręgowego w K., z której wynika, że kandydat podczas pracy orzecznictwem prezentował się jako osoba odpowiedzialna, rzetelna i sumienna. Wykonywał swoje obowiązki z zaangażowaniem, podejmując trudne, często odważne decyzje. Podejmował inicjatywy takie jak kierowanie pytań do Trybunału Konstytucyjnego. W okresie pełnienia obowiązków dał się poznać jako osoba miła, koleżeńska i lojalna w stosunku do współpracowników i pracowników sekretariatu. Współpraca z innymi sędziami, asystentami czy pracownikami sekretariatu przebiegała harmonijnie.

Dał się poznać jako osoba o wysokim poziomie inteligencji oraz kulturze osobistej.

Rada w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały wskazała, że pozostali kandydaci, w tym W. Ż., posiadają kwalifikacje zawodowe, uprawniające do ubiegania się o urząd sędziego Sądu Najwyższego, jednak nie spełniają wszystkich kryteriów wyboru w stopniu uzasadniającym przedstawienie Prezydentowi RP do powołania. Opisując kandydaturę skarżącego podano w uzasadnieniu, że urodził się 6 stycznia 1970 r. w C. W 1994 r. ukończył wyższe studia prawnicze na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu (...) w K. z oceną dobrą, uzyskując tytuł magistra. Po odbyciu aplikacji sądowej w okręgu Sądu Wojewódzkiego w K. złożył w 1997 r. egzamin sędziowski z wynikiem ogólnym bardzo dobrym. W trakcie odbywania aplikacji sądowej od 1 maja 1995 r. do 10 listopada 1997 r. pracował w Samorządowym Kolegium Odwoławczym w K. na stanowisku etatowego członka Kolegium. Z dniem 10 listopada 1997 r. został mianowany asesorem sądowym w Sądzie Rejonowym w K. w I Wydziale Cywilnym. Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 24 września 1999 r. został powołany na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w K. Od 1 stycznia do 30 czerwca 2000 r. kandydat pełnił obowiązki Przewodniczącego IX Wydziału Cywilno-Karnego Sądu Rejonowego w K., natomiast 1 lipca 2000 r. powołano na stanowisko Przewodniczącego IX Wydziału Cywilno-Karnego tego Sądu. Z dniem 15 października 2001 r. powierzono pełnienie funkcji Przewodniczącego X Wydziału Grodzkiego, a z dniem 1 listopada 2001 r. obowiązki Kierownika Sekcji ds. Cywilnych w Sądzie Rejonowym w K. Od 18 listopada 2002 r. do 17 maja 2003 r. był delegowany do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości. Od 20 maja 2003 r. kandydat w ramach delegacji pełnił obowiązki sędziego w Sądzie Okręgowym w K. w I Wydziale Cywilnym. Od 16 kwietnia 2004 r. do marca 2018 r. pełnił funkcję Rzecznika Prasowego Sądu Okręgowego w K. Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 12 stycznia 2005 r. został powołany na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w K. Od 4 września 2009 r. do 30 listopada 2009 r. oraz od 1 czerwca 2010 r. do 30 września 2010 r. był delegowany do Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury. Od 20 marca 2010 r. do 6 marca 2018 r. był członkiem KRS, pełniąc także funkcję rzecznika prasowego Rady w kadencji 2014-2018. Kandydat podnosi swoje kwalifikacje zawodowe poprzez uczestnictwo w szkoleniach, konferencjach

zarówno krajowych jak i zagranicznych, a także przez studia podyplomowe z zakresu prawa europejskiego, które ukończył z wynikiem bardzo dobrym. Kandydat jest także współautorem publikacji książkowej „Prawo spadkowe (...)”. Z opinii K. S. - Przewodniczącej II Wydział Cywilnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w K. wynika, że kandydat znakomicie realizuje cel ustawodawcy związany ze wspólnym wypracowaniem poglądu przez sędziów wyznaczonych do składu. Z opinii przekazanej przez sędziów II Wydziału Cywilnego Odwoławczego orzekających z W. Ź. wynika, że kandydata cechuje duża wrażliwość na problematykę społeczną, co wielokrotnie znalazło wyraz w dużym zaangażowaniu kandydata w szczegółowym przedstawieniu motywów rozstrzygnięcia na sali rozpraw wobec obecnych stron postępowania. W ciągu czternastoletniej pracy w Wydziale Cywilnym-Odwoławczym kandydat dał się poznać jako osoba odpowiedzialna, sumienna, o wysokiej kulturze osobistej. Jest osobą cenioną przez pozostałych członków Wydziału z uwagi na wnikliwe podejście do spraw, umiejętność syntetycznego przedstawienia problemu i gotowość do dyskusji. Na sali sądowej kandydat prezentuje właściwe zachowanie i wysoką kulturę osobistą. Opiniująca nigdy nie spotkała się ze skargami administracyjnymi stron postępowania na kandydata. Z kolei Z. D. Przewodniczący I Wydziału Cywilnego Sądu Okręgowego w K. wskazał, że wydanie opinii służbowej o kandydacie nie jest możliwe, albowiem do I Wydziału Cywilnego został przeniesiony w sierpniu 2018 r. i odmówił podjęcia pracy, powołując się na fakt złożenia odwołania od zmienionego zakresu czynności. Czynności orzecznicze podjął 15 października 2018 r., a więc wydanie opinii służbowej w stosunku do kandydata nie jest możliwe z uwagi na zbyt krótki okres czasu pracy. W uzasadnieniu uchwały odnośnie kandydata wskazano też, że Prezes Sądu Okręgowego w K. wystąpiła do Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w (...) z żądaniem wszczęcia czynności wyjaśniających - dyscyplinarnych wobec kandydata, w następstwie czego podjęto czynności wyjaśniające.

Rada podejmując decyzję i uchwałę kierowała się doświadczeniem zawodowym kandydatów (D. P. - 28-letnie doświadczenie zawodowe na stanowiskach orzeczniczych w sądach różnych szczebli; W. Ź. - 22-letnie doświadczenie zawodowe na stanowiskach orzeczniczych w sądach różnych

szczebli). W ocenie Rady nie można jednak zrównywać doświadczenia zawodowego W. Ż. z doświadczeniem zawodowym D. P., albowiem dysproporcja ta jest znacząca. Ponadto Rada wskazała, że przedstawiony kandydat oprócz praktyki poświęca się także pracy naukowej przez publikacje artykułów naukowych, które znajdują oparcie w jego praktyce orzeczniczej, a więc ich przydatność dla praktyki jest większa. Rada wskazała, że również W. Ż. jest autorem różnego rodzaju publikacji, jednak w ocenie Rady większy dorobek naukowy nie może zastąpić niezbędnej praktyki. D. P. podczas swojej pracy zawodowej wykazał się także bardziej wszechstronnym doświadczeniem. Jako sędzia orzekał w sprawach gospodarczych oraz pełnił czynności administracyjne w Ministerstwie Sprawiedliwości obecnie w Departamencie Kadr i Organizacji Sądów Powszechnych i Wojskowych, a poprzednio w Departamencie Legislacyjnym. Wysokie kwalifikacje merytoryczne i praktyczne D. P. znajdują odzwierciedlenie w bardzo pochlebnej opinii Ministra Sprawiedliwości. D. P. jest także odpowiedzialny za organizację pracę wszystkich sądów powszechnych i wojskowych oraz pracujących w nich sędziów, w związku z czym najlepiej zna praktykę funkcjonowania sądów, nad którymi Sąd Najwyższy sprawuje nadzór judykacyjny.

W ocenie Krajowej Rady Sądownictwa D. P. posiada wyróżniające kwalifikacje merytoryczne oraz wieloletnie doświadczenie orzecznicze, niezbędne do należytego wykonywania obowiązków na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej. Rada uznała, że tylko D. P. spełnia łącznie kryteria wyboru w takim stopniu, aby możliwym był wybór na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego. Krajowa Rada Sądownictwa uznała, że przedstawiony kandydat wyróżnia się bardzo wysokim poziomem wiedzy prawniczej w zakresie prawa cywilnego, popartej wieloletnim doświadczeniem orzeczniczym zdobytym podczas orzekania w sądach powszechnych różnych szczebli. Podczas rozmowy z zespołem kandydat potwierdził, że wyróżnia się wysokim poziomem wiedzy prawniczej i posiada kwalifikacje zawodowe, predestynujące go do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego. W ocenie KRS, jego wysokie kwalifikacje merytoryczne dają rękojmię należytego wykonywania obowiązków orzeczniczych na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej. Rada oceniła, że wszystkie przymioty wybranego kandydata w połączeniu z opiniami przełożonych

oraz stałym podnoszeniem kwalifikacji zawodowych zasługują na szczególne wyróżnienie, a tym samym powodują, że kandydat ten spełnia najpełniej, oceniane łącznie, wszystkie kryteria wyboru w tym konkursie. O przedstawieniu Prezydentowi RP kandydatury D. P. zdecydował całokształt okoliczności sprawy, a w szczególności długoletnie i wszechstronne doświadczenie zawodowe związane z rozpoznawaniem spraw cywilnych, zdobyte podczas wieloletniej pracy w pionie cywilnym sądów różnych szczebli. W ocenie Rady kandydat przedstawiony do powołania prezentuje bardzo wysoki poziom wiedzy w zakresie prawa cywilnego, a także cechy osobowościowe, potwierdzone podczas rozmowy z zespołem, predestynujące do objęcia urzędu sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej.

Powyższe okoliczności spowodowały, że w trakcie posiedzenia Krajowej Rady Sądownictwa w dniu 21 listopada 2019 r. w głosowaniu tajnym na kandydaturę D. P. oddano 12 głosów „za”, przy 1 głosie „przeciw” i 2 głosach „wstrzymujących się” oraz 1 głosie „nieważnym”, w rezultacie czego kandydatura ta uzyskała wymaganą bezwzględną większość głosów, zaś na W. Ż. oddano 1 głos „za”, przy 7 głosach „przeciw” i 7 głosach „wstrzymujących się” oraz 1 głosie „nieważnym”, w rezultacie czego kandydatura ta nie uzyskała wymaganej bezwzględnej większości głosów. W związku z tym, że liczba kandydatów, którzy uzyskali bezwzględną większość głosów, była mniejsza niż liczba wolnych stanowisk, przeprowadzono ponowne głosowanie, podczas którego na kandydaturę W. Ż. oddano 2 głosy „za” i 8 głosów „przeciw”, przy 5 głosach „wstrzymujących się” i braku głosów „nieważnych”, w rezultacie czego kandydatura ta nie uzyskała wymaganej bezwzględnej większości głosów. Mając na uwadze wyniki głosowania KRS podjęła uchwałę jak na wstępie.

Odwołaniem z dnia 23 grudnia 2019 r. od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nr (...)/2019 z dnia 21 listopada 2019 r. W. Ż. zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika, na podstawie art. 44 ust. 1 zd. 1 u.k.r.s. w zw. z art. 398⁴ § 1 pkt 1 k.p.c. zaskarżył ww. uchwałę Krajowej Rady Sądownictwa w części, to jest w odniesieniu do punktów I i II w zakresie, w jakim Rada postanowiła przedstawić Prezydentowi RP z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej kandydatury D. P. oraz postanowiła nie przedstawiać z wnioskiem o powołanie do pełnienia tego urzędu W.

ż.

Skarżący zaskarżonej uchwale zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia (art. 398³ § 1 pkt 2 w zw. z art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 u.k.r.s.), w postaci:

1. art. 41 u.k.r.s. w zw. z art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2, z art. 37 ust. 1 u.k.r.s. w zw. z art. 31 § 1-3 i art. 112a ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym poprzez błędne przyjęcie, że w następstwie obwieszczenia Prezydenta RP z 10 sierpnia 2018 r. o wolnych stanowiskach sędziego w Sądzie Najwyższym (M.P. 2018, poz. 831) doszło do skutecznego wszczęcia postępowania w niniejszej sprawie, co skutkowało przeprowadzeniem przez Radę tego postępowania oraz podjęciem w nim merytorycznej uchwały, gdy tymczasem obwieszczenie z uwagi na brak kontrasygnaty Prezesa Rady Ministrów przewidzianej w art. 144 ust. 2 Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 r. było nieważne, wobec czego nie mogło dojść do skutecznego wszczęcia postępowania przed Radą w niniejszej sprawie, co powinno skutkować umorzeniem tego postępowania, nie zaś wydaniem merytorycznego rozstrzygnięcia;

2. art. 21 ust. 1 i 2 u.k.r.s., art. 31 ust. 1 u.k.r.s. oraz art. 34 ust. 1-3 u.k.r.s. w zw. z § 12 ust. 1 i 2-4 oraz § 19 ust. 1-8 załącznika do uchwały nr 158/2019 Krajowej Rady Sądownictwa z 24 stycznia 2019 r. w sprawie Regulaminu Krajowej Rady Sądownictwa poprzez błędne przyjęcie, że doszło do skutecznego przyjęcia stanowisk zespołów oraz podjęcia uchwały, gdy Rada (a w ślad za tym zespoły) nie była nienależycie obsadzona, wobec nieskutecznego powołania części sędziowskiej Rady, tj. powołania w sposób sprzeczny z Konstytucją RP, w konsekwencji czego sędziowska część Rady nie była uprawniona do uczestniczenia w postępowaniu w niniejszej sprawie, w tym w opiniowaniu i rekomendowaniu kandydatów (w ramach zespołów), głosowaniach i w efekcie w podejmowaniu uchwały;

3. art. 33 ust. 1 u.k.r.s. w zw. z art. 35 ust. 1-3 u.k.r.s. w zw. z § 19 ust. 1-11 Regulaminu poprzez dokonanie oceny kandydatury skarżącego bez dochowania obowiązku wszechstronnego rozważenia okoliczności sprawy i bez wnikliwego zbadania materiałów sprawy udostępnionych Radzie oraz dokonanie tej

oceny w sposób sprzeczny z prawem, dowolny oraz sprzecznie ze zgromadzonym materiałem, z pominięciem rzetelnej oceny kwalifikacji skarżącego i konkurujących z nim kandydatów, z przekroczeniem granic swobodnej oceny materiałów, co skutkowało przedstawieniem w uchwale Prezydentowi RP wniosków o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej innego niż skarżący uczestnika; brak określenia i rozpatrzenia zgłoszonych kandydatur w oparciu o jasne i jednakowe dla wszystkich osób uczestniczących w konkursie kryteria oceny kandydatów na wolne stanowisko sędziowskie, co skutkowało przedstawieniem w uchwale Prezydentowi RP wniosków o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej innego uczestnika niż skarżący;

4. Obrazę prawa materialnego (art. 398³ § 1 pkt 1 w zw. z art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 44 ust.3 u.k.r.s.), w postaci:

1. art. 144 ust. 1-3 Konstytucji RP w zw. z art. 31 § 1-3 i art. 112a ustawy o SN w zw. z art. ust. 1 pkt 1 i 2 u.k.r.s. poprzez ich błędną wykładnię wyrażającą się w przyjęciu, że obwieszczenie nie wymagało do swej ważności kontrasygnaty Prezesa Rady Ministrów, podczas gdy dokonując prawidłowego wykładni, jasnym jest, że nie doszło w ogóle do skutecznego wszczęcia postępowania w niniejszej sprawie, które pozwalałoby Radzie na realizację jej kompetencji wynikających z 3 ust. 1 pkt 1 i 2 u.k.r.s. do podjęcia merytorycznej uchwały przewidzianej w art. 37 ust. 1 u.k.r.s.;

2. art. 187 ust. 1 pkt 2 i ust. 3, art. 173, art. 10 i art. 186 Konstytucji RP w zw. z art. 9a ust. 1-3, z art. 11d ust. 1-5, z art. 21 ust. 1 i 2, z art. 33 ust. 1, z art. 34 ust. 1 i z art. 37 ust. 1 u.k.r.s. w zw. z § 12 ust. 1 i 3-6 oraz § 19 ust. 1-8 Regulaminu, poprzez błędną wykładnię tych przepisów, a w rezultacie ich niewłaściwe zastosowanie, tj. wydanie zaskarżonej uchwały przez Radę, która była nienależycie obsadzona, wobec nieskutecznego powołania części sędziowskiej Rady, tj. powołania w sposób sprzeczny z Konstytucją RP oraz wyżej wskazanymi przepisami u.k.r.s., w konsekwencji czego sędziowska część Rady nie była uprawniona do uczestniczenia w postępowaniu w niniejszej sprawie, w tym w opiniowaniu i rekomendowaniu kandydatów (w ramach zespołów), głosowaniach i w efekcie w podejmowaniu uchwały;

3. art. 2, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 60 Konstytucji RP, poprzez błędną wykładnię tych przepisów, a w rezultacie ich niewłaściwe zastosowanie, tj. brak dokonania oceny kandydatów na podstawie przejrzystych kryteriów awansu, które odpowiadałyby zasadom równego dostępu do służby publicznej, zasadom równego traktowania oraz zasadom demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, w wyniku czego Prezydentowi RP przedstawiono wnioski o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej innego niż skarżący uczestnika;

4. art. 19 ust. 1 akapit 2 w zw. z art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej z dnia 7 lutego 1992 r. oraz art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej poprzez ich błędną wykładnię wyrażającą się w przyjęciu, że nie zostaje naruszona zasada państwa prawnego oraz standard niezawisłości sędziów wymagany dla zapewnienia skutecznej ochrony sądowej w sprawach unijnych, gdy sędziowie Sądu Najwyższego, będącego sądem, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu według prawa wewnętrznego w rozumieniu art. 267 akapit 3 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej z 25 marca 1957 r., powoływani są na wniosek KRS, której członków (sędziów) wybiera Sejm spośród kandydatów zgłoszonych przez co najmniej 25 sędziów lub co najmniej 2 tys. obywateli, przy czym ostateczna lista kandydatów, którą zbiorczo zatwierdza Sejm, jest ustalana wcześniej przez komisję sejmową, gdy tymczasem prawidłowa wykładnia powyższych przepisów, determinująca również interpretację oraz stosowanie prawa krajowego, powinna być taka, że opisany wyżej sposób kształtowania Rady zwiększa wpływ Parlamentu na jej działalność oraz wpływa niekorzystnie na jej niezależność, w związku z czym skład Sądu Najwyższego wybrany przez tak ukształtowaną Radę nie spełnia warunku dotyczącego niezawisłości sądu, jak wymaga tego art. 19 ust. 1 akapit 2. w zw. z art. 2 TUE oraz art. 47 KPP.

W oparciu o tak skonstruowane powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie uchwały w zaskarżonej części oraz umorzenie poprzedzającego jej wydanie postępowania (art. 398 zd. 1 k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 u.k.r.s.), wraz z zasądzeniem na rzecz skarżącego zwrotu kosztów według norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 20 stycznia 2020 r. Przewodniczący

Krajowej Rady Sądownictwa wniósł o odrzucenie odwołania jako niedopuszczalnego, ponieważ na uchwałę Rady w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego nie przysługuje środek zaskarżenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie, choć nie wszystkie podniesione w nim zarzuty okazały się zasadne, zaś uwzględnienie zarzutów prowadziło do uchylenia zaskarżonej uchwały w zaskarżonej części, wbrew wnioskowi skarżącego o umorzenie postępowania.

W pierwszej kolejności należało rozważyć, czy w przedmiotowej sprawie dopuszczalne jest wniesienie odwołania od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego.

Zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (t.j. Dz.U. 2019, poz. 84 ze zm., dalej: u.k.r.s.) uczestnik postępowania może odwołać się do Sądu Najwyższego z powodu sprzeczności uchwały Rady z prawem, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej. Odwołanie nie przysługuje w sprawach indywidualnych dotyczących powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego.

Kwestię odwołania od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego normował nieobowiązujący już dziś ust. 1a art. 44 u.k.r.s. Stanowił on, że w sprawach indywidualnych dotyczących powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego odwołanie przysługuje do Naczelnego Sądu Administracyjnego. W sprawach tych odwołanie do Sądu Najwyższego nie przysługiwało. Odwołanie do Naczelnego Sądu Administracyjnego nie mogło być oparte na zarzucie niewłaściwej oceny spełniania przez kandydatów kryteriów uwzględnianych przy podejmowaniu rozstrzygnięcia w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu sędziego na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego. Ustęp 1a art. 44 u.k.r.s. utracił moc na skutek wyroku

Trybunału Konstytucyjnego z dnia 25 marca 2019 r., sygn. akt: K 12/18, w którym to orzeczeniu uznano, że przytoczony przepis jest niezgodny z art. 184 Konstytucji. Jako przyczynę takiego stanu rzeczy wskazano, że ani procedura, w której rozpatrywane są sprawy z odwołań od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego (przepisy k.p.c.), ani charakterystyka ustrojowa Naczelnego Sądu Administracyjnego nie predestynuje tego Sądu do rozpatrywania spraw dotyczących uchwał KRS.

W obecnym stanie prawnym, zd. 2 art. 44 ust. 1 u.k.r.s. stanowi, że odwołanie nie przysługuje w sprawach indywidualnych dotyczących powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego. Brzmienia i wykładni powyższego przepisu nie da się pogodzić z przepisami Konstytucji. Zaznaczyć bowiem należy, że brak jest jakichkolwiek podstaw do różnicowania sytuacji osób ubiegających się o stanowisko sędziowskie do sądu powszechnego - czyli takim, którym ustawa wprost przyznaje prawo wniesienia odwołania od uchwały Rady, od osób, które ubiegają się o stanowisko sędziego w Sądzie Najwyższym, a więc osób, którym ustawa odbiera prawo zaskarżania uchwał. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 27 maja 2008 r. uznał, że niezgodne z Konstytucją są ograniczenia w prawie do odwołania od uchwał Rady dotyczących nieprzedstawienia Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej kandydata na stanowisko sędziego. Trybunał zauważył, iż konieczna jest sądowa kontrola przestrzegania praw obywateli zagwarantowanych w art. 60 Konstytucji RP, a więc prawa równego dostępu do służby publicznej. Z tych względów istotna jest sądowa ochrona udzielana kandydatowi na stanowisko sędziowskie, która powinna obejmować kontrolę postępowania pod względem jego zgodności z prawem, a więc powinna być ograniczona do oceny zgodności z prawem zastosowanej *in casu* procedury oceny kandydata i w efekcie przedstawienia Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosku o powołanie lub odmowy objęcia danego kandydata takim wnioskiem.

W świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego przepis art. 44 ust. 1 zd. 2 u.k.r.s. jest wtórnie niekonstytucyjny. Brak zaskarżalności uchwały Rady w sprawie indywidualnej, zawierającej wniosek o powołanie kandydata do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP

(zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 27 maja 2008 r., SK 57/06; a także wyroki Trybunału Konstytucyjnego z: 29 listopada 2007 r., SK 43/06).

Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 8 stycznia 2020 r., I NOZP 3/19 mającej moc zasady prawnej, w której Sąd ten uznał, że wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 19 listopada 2019 r. w połączonych sprawach C-585/18, C-624/18 i C-625/18 z 19 listopada 2019 r. powinien być wykonany w pełni z poszanowaniem zasad Konstytucji RP, wskazał, że Sąd Najwyższy przy rozpoznawaniu odwołań od uchwał KRS ma obowiązek stosować wykładnię prawa UE przyjętą w wyroku TSUE z 19 listopada 2019 r. w połączonych sprawach C-585/18, C-624/18 i C-625/18. W wyroku tym TSUE stwierdził, że art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej i art. 9 ust. 1 dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie temu, by spory dotyczące stosowania prawa Unii mogły należeć do wyłącznej właściwości organu niestanowiącego niezawisłego i bezstronnego sądu w rozumieniu pierwszego z tych przepisów. Wskazał też, iż w niektórych sytuacjach zasadę pierwszeństwa prawa Unii należy interpretować w ten sposób, że zobowiązuje ona sąd odsyłający do odstąpienia od stosowania przepisu prawa krajowego zastrzegającego dla takiego organu właściwość do rozpoznania sporów w postępowaniu głównym, ażeby spory te mogły zostać rozpatrzone przez sąd, który spełnia wyżej wskazane wymogi niezawisłości i bezstronności i który byłby właściwy w danej dziedzinie, gdyby ów przepis nie stał temu na przeszkodzie. Z uwagi na to, że decyzje Prezydenta RP w sprawach powołania sędziów Sądu Najwyższego nie mogą być przedmiotem kontroli sądowej, do sądu odsyłającego należy ustalenie, czy sposób, w jaki ustawa o KRS określa w swym art. 44 ust. 1 i 1a zakres odwołania, które przysługuje od uchwały KRS obejmującej rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku o powołanie do pełnienia urzędu sędziego tego sądu, umożliwia zapewnienie skutecznej kontroli sądowej takich uchwał, przynajmniej w zakresie pozwalającym na ustalenie, że nie doszło do przekroczenia uprawnień lub nadużycia władzy, naruszenia prawa lub popełnienia oczywistego błędu. Zdaniem TSUE to na Sądzie Najwyższym spoczywa szczególny obowiązek zapewnienia skutecznej kontroli sądowej uchwał

KRS zawierających wnioski o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 8 stycznia 2020 r., I NOZP 3/19 stwierdził, że z obowiązku realizacji wyroku TSUE i wartości, jakimi są: poszanowanie godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego i praw człowieka, wzajemne zaufanie państw członkowskich, przestrzeganie prawa UE, lojalna współpraca, nie zwalnia wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 25 marca 2019 r., K 12/18. Trybunał Konstytucyjny w granicach zaskarżenia i zarzutów stwierdził jedynie, że „art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. 2019 poz. 84) jest zgodny z art. 187 ust. 1 pkt 2 i ust. 4 w związku z art. 2, art. 10 ust. 1 i art. 173 oraz z art. 186 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”, a „art. 44 ust. 1a ustawy powołanej w punkcie 1 sentencji jest niezgodny z art. 184 Konstytucji RP”.

Sądowa kontrola uchwał KRS przez Sąd Najwyższy musi być tak ukształtowana, aby zapewnić pełną skuteczność prawu Unii. Cel taki można osiągnąć eliminując z obrotu prawnego uchwały KRS w sytuacjach określonych w pkt 147-151 w związku z pkt 145 wyroku TSUE. Obowiązek uchylecia uchwały Rady w tych warunkach przesądza o jej zaskarżalności wbrew art. 44 ust. 1 zd. 2 u.k.r.s. Z art. 47 Karty wynika, że skuteczna kontrola sądowa uchwał Rady powinna dotyczyć uchwał zawierających wnioski o powołanie sędziów Sądu Najwyższego. Niezgodność art. 44 ust. 1 zd. 2 u.k.r.s. z art. 47 Karty należy wyeliminować działając na podstawie art. 91 ust. 2 Konstytucji RP. Nie można bowiem przyjąć, że zaskarżenie uchwały KRS w ogóle nie jest dopuszczalne.

Biorąc pod uwagę powyższe, nie ulega wątpliwości, iż dopuszczalne jest wniesienie do Sądu Najwyższego odwołania kandydata od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego. Uwzględniając tę systemową perspektywę uznać należy, że Przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa nie ma racji wskazując, iż na uchwałę Rady w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego nie przysługuje środek zaskarżenia.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że

zastosowania w sprawie nie znajdzie zd. 2 art. 44 ust. 1 u.k.r.s. z uwagi na wątpliwości co do jego zgodności z Konstytucją wspomnianego przepisu. Za rozpoznaniem sprawy przemawiają tak względy poszanowania prawa europejskiego, jak i krajowego.

Przechodząc do merytorycznej oceny wniesionego odwołania należało ustalić przepisy właściwe do rozpoznania sprawy. W poprzednim stanie prawnym przepisy u.k.r.s. niemalże całościowo, odsyłając do przepisów k.p.c., regulowały postępowanie w sprawach indywidualnych dotyczących powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego. Obecnie przepisów takich brak. Z tego też względu, wyłączając brzmienie zd. 2 art. 44 ust. 1 u.k.r.s. w ocenie Sądu Najwyższego zastosować należy przepisy ogólne właściwe do zaskarżania uchwał Rady w sprawach indywidualnych - art. 44 ust. 1 zd. 1 w zw. z art. 44 ust. 2 i w zw. z art. 44 ust. 3 u.k.r.s.

Jak stanowi art. 44 ust. 1 zd. 1 u.k.r.s., uczestnik postępowania może odwołać się do Sądu Najwyższego z powodu sprzeczności uchwały Rady z prawem, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej. Niewątpliwie z przytoczonego przepisu wynika m.in. prawo do zaskarżania przez kandydatów na stanowiska sędziowskie uchwał Rady. Zgodnie natomiast z art. 44 ust. 3 u.k.r.s., do postępowania przed Sądem Najwyższym w sprawach z odwołań od uchwał Rady stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o skardze kasacyjnej, z wyłączeniem stosowania przepisu art. 87¹ k.p.c., ustanawiającego przymus adwokacko - radcowski w występowaniu przed Sądem Najwyższym. Odesłanie do przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o skardze kasacyjnej implikuje sposób wyznaczenia granic rozpoznania przez Sąd Najwyższy sprawy zainicjowanej odwołaniem uczestnika postępowania. Stosownie do art. 398¹³ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy rozpoznaje bowiem skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw, a z urzędu bierze pod rozwagę tylko nieważność postępowania.

Sformułowane przez skarżącego zarzuty naruszenia prawa procesowego odpowiadają w zasadzie zarzutom naruszenia prawa materialnego, dlatego też ich rozpoznanie następować będzie łącznie.

W pierwszych zarzutach odwołujący kwestionował skuteczne wszczęcie i

przeprowadzenie postępowania przed Radą i w efekcie podjęcie merytorycznej uchwały, w sytuacji gdy w jego ocenie obwieszczenie Prezydenta RP o wolnych stanowiskach sędziowskich z uwagi na brak kontrasygnaty Prezesa Rady Ministrów przewidzianej w art. 144 ust. 2 Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 r. było nieważne, wobec czego nie mogło dojść do skutecznego wszczęcia postępowania przed Radą, co powinno skutkować umorzeniem tego postępowania, nie zaś podjęciem uchwały.

Zarzutu powyższego nie sposób podzielić. Niewątpliwie zauważalne są dwa rozbieżne poglądy w sprawie kontrasygnaty aktów Prezydenta RP. Z jednej strony istnieje pogląd, zgodnie z którym wyjątki od zasady kontrasygnaty są enumeratywnie wymienione w art. 144 ust. 3 Konstytucji RP, a z tego unormowania wynika, że obowiązek Prezydenta RP ustanowiony w art. 31 § 1 u.s.n. - dokonanie obwieszczenia o wolnych stanowiskach sędziowskich, nie znajduje się na liście wyjątków od zasady kontrasygnaty. Odmienny pogląd, akceptujący praktykę, bazuje na koncepcji prerogatyw pochodnych i analogicznych. Wskazuje, że literalna wykładnia art. 144 ust. 3 Konstytucji RP mogłaby prowadzić do wniosków niemożliwych do zaakceptowania. Konieczne jest sięgnięcie do wykładni systemowej i funkcjonalnej oraz *ratio legis* instytucji kontrasygnaty. Kształt katalogu prerogatyw jest wyznaczony przez aksjologiczne podstawy i zasady ustrojowe Konstytucji RP. Skoro zamierzeniem ustrojodawcy było zapewnienie niezależności od rządu organów należących do władzy sędziowskiej, to niesporna jest też niedopuszczalność przyjęcia rozwiązania, w którym Prezes Rady Ministrów posiadałby w drodze kontrasygnaty faktyczny wpływ na obsadę stanowisk sędziowskich, co uzależniłoby wymiar sprawiedliwości od rządu i zaplecza polityczno-parlamentarnego, a tym samym ograniczałoby jego samodzielność. W ocenie Sądu Najwyższego prerogatywy Prezydenta mogą mieć charakter pochodny (analogiczny). Zwrócić też należy uwagę, iż nie ma jednoznacznie przewidzianej drogi prawnej do weryfikacji poprawności odnośnych decyzji Prezydenta, w szczególności w postępowaniu przed sądem powszechnym bądź administracyjnym.

Zdaniem Sądu Najwyższego istnieje związek normatywny między prerogatywami Prezydenta w obszarze władzy sędziowskiej, w tym do powoływania sędziów, a dokonaniem bez kontrasygnaty obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym

RP liczby wolnych stanowisk sędziego przewidzianych do objęcia w poszczególnych izbach Sądu Najwyższego. Prezydent bowiem inicjuje w ten sposób proces powoływania sędziego, który po postępowaniu przed Radą i przedstawieniu kandydata Prezydentowi, kończy się wydaniem postanowienia oraz wręczeniem nominacji sędziowskiej. Obwieszczenie o wolnych stanowiskach sędziowskich stanowi konieczny element w łańcuchu czynności prowadzących do realizacji prerogatywy Prezydenta. Prawidłowe jest zatem, uznając za słuszną koncepcję prerogatyw pochodnych i analogicznych, dokonanie bez kontrasygnaty obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym RP liczby wolnych stanowisk sędziego przewidzianych do objęcia w Sądzie Najwyższym. Z tego też względu pierwszy z zarzutów należało uznać za bezzasadny.

Drugi zarzut odwołującego skupia się na tezie, że nie doszło do skutecznego przyjęcia stanowisk zespołów oraz podjęcia uchwały, albowiem Rada nie była należycie obsadzona, wobec nieskutecznego powołania części sędziowskiej Rady, tj. powołania w sposób sprzeczny z Konstytucją RP, w konsekwencji czego sędziowska część Rady nie była uprawniona do uczestniczenia w postępowaniu w niniejszej sprawie, w tym w opiniowaniu i rekomendowaniu kandydatów.

Powyższy zarzut, w zasadzie sprowadzający się do zbadania zgodności z Konstytucją przepisów u.k.r.s, nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd Najwyższy wskazuje, iż kwestia zgodności z normami konstytucyjnymi wspomnianego wyżej przepisu była przedmiotem badania przez Trybunał Konstytucyjny. W wyroku z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie K 12/18, Trybunał uznał powyższy przepis za zgodny z art. 187 ust. 1 pkt 2 i ust. 4 w związku z art. 2, art. 10 ust. 1 i art. 173 oraz z art. 186 ust. 1 Konstytucji RP. W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego przeważa pogląd, że wspomniany wyrok Trybunału Konstytucyjnego wyklucza dopuszczalność badania tego, czy Krajowa Rada Sądownictwa jest ukształtowana zgodnie z Konstytucją RP, skoro zgodnie z art. 190 ust. 1 Konstytucji RP orzeczenie Trybunału mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego: z 27 marca 2019 r., I NO 3/19, z 29 lipca 2019 r., I NO 89/19; z 30 lipca 2019 r., I NO 20/19; z 30 lipca 2019 r., I NO 31/19). W rzeczonym wyroku Trybunał Konstytucyjny wskazał, że jakkolwiek Rada jest organem konstytucyjnym, to brak szczegółowej regulacji konstytucyjnej, która się

do niej odnosi, wskazuje, że zasadnicze kwestie związanej z funkcjonowaniem Rady przekazano do regulacji ustawowej, pozostawiając w tekście Konstytucji jedynie pewien minimalny standard konstytucyjności KRS. Zarówno na etapie prac nad tekstem Konstytucji, jak i współcześnie, sam fakt istnienia Krajowej Rady Sądownictwa umocowanej konstytucyjnie, nie jest immanentnie wpisany w istnienie demokratycznego państwa prawa. Fakt bycia reprezentacją środowiska prawniczego wynika bowiem nie ze sposobu wyboru członków KRS, ale z tego, że z dużą przewagą wybierani są do jej składu sędziowie, co jest objęte gwarancją konstytucyjną.

Trafny okazał się natomiast wskazany jako trzeci zarzut naruszenia prawa procesowego polegający na dokonaniu oceny kandydatury skarżącego bez dochowania obowiązku wszechstronnego rozważenia okoliczności sprawy i bez wnikliwego zbadania materiałów sprawy udostępnionych Radzie oraz dokonanie tej oceny w sposób sprzeczny z prawem, dowolny oraz sprzecznie ze zgromadzonym materiałem, z pominięciem rzetelnej oceny kwalifikacji skarżącego i konkurujących z nim kandydatów, z przekroczeniem granic swobodnej oceny materiału dowodowego, a także braku określenia i rozpatrzenia zgłoszonych kandydatur w oparciu o jasne i jednakowe dla wszystkich osób uczestniczących w konkursie kryteria oceny kandydatów na wolne stanowisko sędziowskie. Odwołujący się podniósł, że nie rozważono w stopniu dostatecznym kandydatury skarżącego, jego dorobku orzeczniczego, odznaczeń oraz uprzednio zajmowanych stanowisk w Krajowej Radzie Sądownictwa.

Jak stanowi art. 33 ust. 1 u.k.r.s., w sprawach indywidualnych Rada podejmuje uchwały po wszechstronnym rozważeniu sprawy, na podstawie udostępnionej dokumentacji oraz wyjaśnień uczestników postępowania lub innych osób, jeżeli zostały złożone.

Z przytoczonego art. 33 ust. 1 u.k.r.s. wynika, że Krajowa Rada Sądownictwa jest obowiązana przed podjęciem uchwały w sprawie indywidualnej wszechstronnie rozważyć sprawę na podstawie udostępnionej dokumentacji oraz wyjaśnień uczestników postępowania lub innych osób, jeżeli zostały złożone. Nakaz podjęcia uchwały po wszechstronnym rozważeniu sprawy oznacza, że Rada nie może pominąć istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności wynikających

z udostępnionej dokumentacji lub wyjaśnień, czy innych zebranych dowodów, ani dokonać ustaleń sprzecznych z tym materiałem, zaś samo rozstrzygnięcie powinno być wynikiem wszechstronnego rozważenia wszystkich aspektów sprawy w sposób, który nie był dowolny (wyroki Sądu Najwyższego z: 26 kwietnia 2012 r., III KRS 11/12; 22 maja 2012 r., III KRS 14/12, z 15 lutego 2019 r., I NO 14/19).

Artykuł 35 u.k.r.s dotyczy sytuacji, gdy na stanowisko sędziowskie albo asesorskie zgłosił się więcej niż jeden kandydat, wówczas zespół opracowuje listę rekomendowanych kandydatów. Stosownie do ust. 2 przytoczonego przepisu, przy ustalaniu kolejności kandydatów na liście zespół kieruje się przede wszystkim oceną kwalifikacji kandydatów, a ponadto uwzględnia: (1) doświadczenie zawodowe, w tym doświadczenie w stosowaniu przepisów prawa, dorobek naukowy, opinie przełożonych, rekomendacje, publikacje i inne dokumenty dołączone do karty zgłoszenia; (2) opinię kolegium właściwego sądu oraz ocenę właściwego zgromadzenia ogólnego sędziów.

Lista o której mowa w art. 35, jest rodzajem stanowiska zespołu, podejmowanego w przypadku, gdy na wolne stanowisko sędziowskie, zgłosił się więcej niż jeden kandydat. Zespół powinien dokonać wyboru i przedstawić Radzie najlepszego lub najlepszych kandydatów z punktu widzenia kryteriów określonych w ust. 2. Lista ma więc charakter listy rankingowej, zamykającej ten etap wyboru kandydata, który należy do zadań zespołu przygotowującego sprawę do rozpatrzenia przez Radę. Choć art. 35 ust. 2 u.k.r.s. odnosi się wprost do prac zespołu, to ma on także zastosowanie do oceny kandydatów przed Radą w pełnym składzie (wyrok Sądu Najwyższego z 13 lipca 2012 r., III KRS 17/12).

Dla oceny, czy wyrażone w uchwale stanowisko nie narusza prawa, konieczne jest rozważenie, czy ze znanych Radzie faktów wyprowadziła ona poprawne pod względem logicznym wnioski, a także czy wszystkie te fakty zostały uwzględnione, czy też wszystkie lub istotna ich część została pominięta.

W przedmiotowej sprawie zespół członków Rady dokonując wyboru zwrócił uwagę, iż D. P. posiada ponad dwudziestoletnie doświadczenie w pracy na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego oraz Sędziego Sądu Okręgowego. Swoją wiedzę rozwijał pisząc artykuły naukowe oraz w ramach pracy w Ministerstwie Sprawiedliwości w Departamencie Legislacyjnym, a także Departamencie Kadr i

Organizacji Sądów Powszechnych i Wojskowych. Zespół podkreślił, że kandydat, zajmując merytorycznie wymagające stanowisko, z powodzeniem zarządza zespołem ponad 70 osób. Z kolei podejmując uchwałę Krajowa Rada Sądownictwa zważyła, na wysoki poziom wiedzy prawniczej D. P., znajdujący odzwierciedlenie w 28-letnim stażu zawodowym na stanowisku orzeczniczym w sądach różnych szczebli, autorstwie artykułów naukowych opartych na praktyce orzeczniczej, a także pracy w Ministerstwie Sprawiedliwości. Rada uwypukliła pozytywną opinię Ministerstwa Sprawiedliwości o kandydacie oraz to, że kandydat zarządzał 70-osobowym zespołem przy istotnych projektach z punktu widzenia interesu wymiaru sprawiedliwości.

Rada podejmując decyzję za decydujące przyjęła doświadczenie zawodowe kandydatów (D. P. - 28-letnie doświadczenie zawodowe na stanowiskach orzeczniczych w sądach różnych szczebli; W. Ź. - 22-letnie doświadczenie zawodowe na stanowiskach orzeczniczych w sądach różnych szczebli). Ustalenie takie jest niezgodne ze stanem faktycznym. Nie ulega bowiem wątpliwości, że od 2016 r. wybrany kandydat przebywa na delegacji w Ministerstwie Sprawiedliwości, która to praca nie może zostać zaliczona do pracy orzeczniczej. Z tego względu uznać należy, że staż orzeczniczy wybranego kandydata wynosi nie jak wskazano 28 lecz 25 lat, w tym 3 lata jako asesor. To z kolei przesądza, że Rada w sposób niepoprawny przyjęła, że nie można zrównywać doświadczenia zawodowego W. Ź. z doświadczeniem zawodowym D. P., albowiem dysproporcja ta jest znacząca. Z poczynionych ustaleń wynika, że dysproporcji nie ma wielkiej, a doświadczenie kandydatów jest praktycznie porównywalne. Rada w swoich rozważaniach pominęła także i zaniechała oceny istotnych faktów licznych delegacji (Ministerstwo Sprawiedliwości, Krajowa Rada Sądownictwa, Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury) mających wpływ na ustalenie stażu orzeczniczego, ale także wyboru odpowiedniego kandydata. Nie uwzględniono też, że odwołujący się w toku kariery sędziowskiej pełnił funkcje kierownicze wiążące się z ograniczeniem wpływu i mniejszej liczby rozpoznawanych spraw w porównaniu ze zwykłym („liniowym”) sędzią. Istotne i doniosłe jest także, że obaj kandydaci - odwołujący się i rekomendowany- poświęcali się także pracy w innych obszarach szeroko rozumianego wymiaru sprawiedliwości (w Ministerstwie Sprawiedliwości, czy też

innych organach władzy publicznej, jak KRS), a pracę tę trudno kwalifikować jako orzeczniczą. Przy czym nie ulega wątpliwości, że taki charakter aktywności zawodowej kandydatów (prowadzonej w bezpośrednim okresie poprzedzającym kandydowanie) nie może pozostawać bez znaczenia dla sposobu postrzegania obu kandydatów. Inaczej mówiąc, KRS podejmując ww. uchwałę powinna rozważyć wpływ tego rodzaju aktywności zawodowej na sposób postrzegania realizacji standardów niezawisłości sędziowskiej i zakresu dopuszczalnej aktywności publicznej sędziego.

W ocenie Rady wybrany kandydat jest lepszy, albowiem oprócz praktyki poświęca się także pracy naukowej przez publikacje artykułów naukowych, które znajdują oparcie w jego praktyce orzeczniczej, a więc ich przydatność dla praktyki jest większa. W ocenie Sądu nie wiadomo, skąd Rada taki wniosek wysnuła, skoro W. Ż. jest autorem różnego rodzaju publikacji, w tym podręcznika do prawa spadkowego. Nie wskazano w jaki sposób publikacje czy dotychczasowy dorobek naukowy wybranego kandydata przekładają się na istotne znaczenie dla praktyki, czy też orzecznictwa sądowego. Zdaniem Sądu Najwyższego, błędne jest także przyjęcie przez Radę, że większy dorobek naukowy nie może zastąpić niezbędnej praktyki. Przepisy wprost dopuszczają możliwość ubiegania się o stanowisko sędziego Sądu Najwyższego dla osób o wybitnym dorobku naukowym.

Zastrzeżenia Sądu Najwyższego budzi również przyjęcie przez Radę jako okoliczności decydującej o wyborze kandydata pełnienie czynności administracyjnych w Ministerstwie i pochlebnej opinii Ministra Sprawiedliwości. Nie ulega wątpliwości, iż D. P. był odpowiedzialny za organizację pracy wszystkich sądów powszechnych i wojskowych oraz pracujących w nich sędziów, w związku z czym najlepiej zna praktykę funkcjonowania sądów, nad którymi Sąd Najwyższy sprawuje nadzór judykacyjny. Rada w uzasadnieniu zbyt wielką wagę przywiązała do opinii Ministerstwa Sprawiedliwości oraz znajomości przez Kandydata organizacji Sądów powszechnych. Nadzoru organizacyjno-administracyjnego nie można mylić z nadzorem judykacyjnym. Nadzór nad zapewnieniem jednolitości orzecznictwa jest rzeczą odmienną od organizacji sądownictwa. Owszem, opinia i jej treść jest pozytywna, ale nie może być decydująca i uznana za najistotniejszą. W końcu zaznaczyć należy, że przyszły sędzia Sądu Najwyższego musi oprócz

odznaczania się nieskazitelnym charakterem, wyróżniać się wysokim poziomem wiedzy prawniczej, odpowiednim stażem pracy na stanowisku sędziego lub wybitnymi osiągnięciami naukowymi. W żadnym z ustawowych kryteriów kwalifikacji kandydata na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego nie ma wymienionych jako istotnych kwalifikacji z zakresu organizacji i administracji wymiaru sprawiedliwości.

Powyższe skutkowało przyjęciem, że wyrażone w uchwale stanowisko narusza prawo, albowiem Rada ze znanych jej faktów wyprowadziła niepoprawne pod względem logicznym wnioski, jak również pominęła istotne okoliczności, które winna była rozważyć. W związku z tym uzasadniony jest zarzut braku wszechstronnego rozważenia sprawy przez Radę.

W świetle opinii o kandydatach istotne jest wzięcie przez Radę pod uwagę treści uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 8 stycznia 2020 r., I NOZP 3/19 mającej moc zasady prawnej oraz wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 19 listopada 2019 r. w połączonych sprawach C-585/18, C-624/18 i C-625/18 Sąd Najwyższy stwierdził, że samodzielną podstawą uchylecia uchwały KRS przez Sąd Najwyższy jest okoliczność wskazana przez TSUE w pkt 125 wyroku. Należy ją uznać za dyskwalifikującą kandydata, który miałby objąć urząd bezpośrednio po okresie realizacji zadań organizacyjno-administracyjnych wykonywanych w ramach delegacji do Ministerstwa Sprawiedliwości. To bowiem miałoby negatywny wpływ na sposób postrzegania jego niezawisłości, a więc wskazywać na realne lub jedynie potencjalne, tym razem nieformalne podleganie organowi władzy wykonawczej.

Dalej w przytoczonej wyżej uchwale z dnia 8 stycznia 2019 r., I NOZP Sąd Najwyższy podkreślił, że Krajowa Rada Sądownictwa jest z mocy Konstytucji RP powiązana strukturalnie z władzą ustawodawczą, wykonawczą, a także sędziowską, skoro jest emanacją tych władz. Związek ten ma charakter formalny. Uwzględniając natomiast okoliczności faktyczne, wskazane w wyroku TSUE, stwierdzić trzeba, że mogą być one wykazane *ad casum*, przy ocenie działań Rady, przede wszystkim przy ocenie legalności uchwał Rady. Odwołujący się może, wykazując tę okoliczność, bazować m.in. na domniemaniach faktycznych. Badanie to powinno uwzględniać stopień zależności Rady od władzy ustawodawczej i wykonawczej.

Faktem powszechnie znanym jest działalność publiczna prowadzona przez kandydatów, jak też zajmowanie wyrazistych pozycji w sporze prawno-politycznym toczącym się w Polsce, w szczególności po stronie odwołującego. Tej ważnej okoliczności mającej znaczenie dla niezależności i niezawisłości sędziowskiej Rada nie wzięła pod uwagę. Dodatkowo w przypadku sędziego D. P. powszechnie znane są jego związki z władzą wykonawczą ze względu na okoliczność jego delegowania do pracy w Ministerstwie Sprawiedliwości i wykonywanie tam funkcji administracyjnych oraz związaną z tym bezpośrednią podległość Ministrowi Sprawiedliwości. Wspomniane domniemania faktyczne związane z wysuwaniem także w debacie publicznej zarzutem braku niezależności Krajowej Rady Sądownictwa prowadzą w ustalonych okolicznościach sprawy do wniosku, że w stosunku do tak rekomendowanego kandydata mogą być podnoszone wątpliwości, co do jego niezależności. Również tej, niezwykle istotnej okoliczności, mającej znaczenie dla niezawisłości sędziowskiej Rada nie wzięła pod uwagę oraz nie oceniła, co należy uznać za brak wszechstronnego rozważenia sprawy.

Bardziej szczegółowego rozważenia przez Radę wymagać też będzie kwestia, czy osoby, które od dłuższego czasu zajmują się bardziej kwestią organizacji wymiaru sprawiedliwości, orzekają stosunkowo niewiele, jak również poświęcają się szeroko pojętej działalności publicznej, dają gwarancję i rękojmię należytego wykonywania funkcji sędziego Sądu Najwyższego. Nie może budzić wątpliwości, że kandydaci do objęcia takiego urzędu powinni bardziej cechować się szczególnym dorobkiem naukowym (wykluczając ten znikomy lub wręcz incydentalny) lub szczególnie wybitnym orzecznictwem i długoletnią pracą w sądzie.

W uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 8 stycznia 2020 r., I NOZP 3/19 wskazano, że granice zaskarżenia uchwały Rady wyznacza interes publiczny. Artykuł 47 Karty, art. 19 TUE oraz zasada efektywnej ochrony sądowej wpływają na wyznaczenie granic odwołania od uchwały KRS. Konstytucyjny charakter spraw z odwołania od uchwał KRS uzasadnia przyjęcie, że granice odwołania wyznacza nie tylko własny, aktualny i rzeczywisty interes skarżącego, lecz także interes publiczny. Wzgląd na obiektywne dobro wymiaru sprawiedliwości związane z brakiem powołań sędziowskich osób niedających rękojmi należytego

wymiaru sprawiedliwości, niezawisłości i bezstronności przemawia za tym, aby Sąd Najwyższy uchylał uchwałę KRS nie tylko w części krzywdzącej odwołującego się, tj. w części pkt 2 dotyczącego odwołującego się, lecz także w części przedstawiającej wniosek o powołanie kontrkandydata, tj. w pkt 1.

Uwzględnienie powyższego zarzutu w oparciu o przedstawione stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 8 stycznia 2020 r., I NOZP 3/19, skutkować musi uchYLENIEM zaskarżonej uchwały w pkt 2 w części dotyczącej odwołującego się W. Ż. oraz w punkcie pkt 1 w odniesieniu do D. P. i przekazaniem sprawy Krajowej Radzie Sądownictwa do ponownego rozpoznania.

W ostatnim zarzucie odwołujący się wskazał, że brak uchylecia uchwały przez Sąd będzie prowadził do powołania przez Prezydenta RP do pełnienia urzędu na stanowisku Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej D. P., którego kandydatura została wyłoniona w nieważnym, niejasnym i nienależycie przeprowadzonym postępowaniu przez organ, który stać powinien na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów, a który w swojej istocie jest zależny od władzy ustawodawczej i wykonawczej. To z kolei pogłębi chaos prawny spowodowany przez zmiany w wymiarze sprawiedliwości przeprowadzane przez władzę ustawodawczą i wykonawczą, a także nie zapewni obywatelom ich prawa do rozpatrzenia sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd w rozumieniu art. 47 KPP i 6 ust. 1 EKPC. W konsekwencji wyroki wydawane przez sędziego powołanego w takim trybie, który zostanie dopuszczony do orzekania, będą mogły zostać podważone przez strony postępowania.

Podniesiony zarzut traci na aktualności z uwagi na fakt, iż Sąd Najwyższy na skutek wniesionego odwołania uchylił zaskarżoną uchwałę, stąd zbędne jest jego rozstrzygnięcie. Niemniej jednak, pomimo obszernego uzasadnienia zarzutu i powołania się na literaturę, orzecznictwo i opinie, skarżący w zasadzie nie wskazuje jak podniesiony zarzut odnosi się do niniejszej sprawy, czyniąc go abstrakcyjnym. Nie ulega jednak wątpliwości, iż okoliczności stanowiące uzasadnienie zarzutu stały się przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego przy okazji rozpoznawania wcześniejszych zarzutów, dlatego też niecelowe jest ich powielanie.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 44 ust. 3 ustawy o KRS, uchylił zaskarżoną uchwałę w pkt 2 w części dotyczącej odwołującego się oraz w punkcie pkt 1 w odniesieniu do D. P. i przekazał sprawę Krajowej Radzie Sądownictwa do ponownego rozpoznania.

O kosztach postępowania na wniosek pełnomocnika odwołującego się orzeczono w pkt. 2 wyroku na podstawie art. 100 k.p.c.